

ѡ гостаты — tvar vl. jména Гостята, pravděpodobně ženského; v tomto případě je třeba v obsahu památky spatřovat stížnost vdané ženy na manžela. Jiní badatelé (např. V. L. Janin) mají za to, že Gostata je jméno mužské a že si v listině nevlastní syn stěžuje na svého otčíma;

а то за нимъ = „to má on“ (viz též předložkovou vazbueto u него);
избивъ руки — výraz izbitъ rukи znamenal patrně zrušení slibu, závazku;
v případě prvního výkladu textu by tedy šlo o zrušení manželství.

Č. 17
15. st.

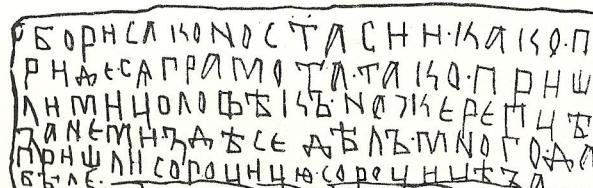
поклонъ ѿ миҳалі к осподину своєму
тимофию · земла готова на добъ съмана
пришли осподине цлвкъ · спроста · а мви н
и
есмиiemъ имать ржи безъ твоєго сло
ва <.

VYSVĚTLIVKY:

на добъ = на добѣ — dosl. „je vhodný čas“, v pozdějším významu „je zapotřebí“; odtud současný výraz надо;
цлвкъ = člověk (v novgorodském nářečí цоловъкъ)

Č. 43
Konec 14.—zač. 15. st.

ѡ бориса · ко · ностасии · како · п
приде · сѧ · грамота · тако · приш
ли ми · цоловъкъ · на жерепѣ
занеми · здѣсے · дѣлъ много · да
пришли · сороцию · сороциѣ за
бѣле .

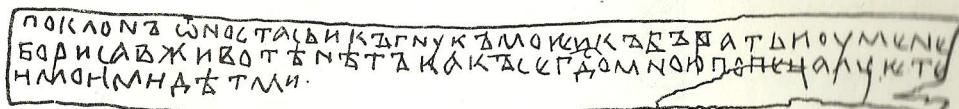
VYSVĚTLIVKY:

забылъ = забыл (očekávali bychom psaní забылъ, v novgorodských památkách se však nezřídka u příčestí na -l vyskytuje na konci e místo z; tento jev nebyl dosud přesvědčivě vysvětlen).

Č. 49

Konec 14.—zač. 15. st.

поклонъ ѿ постасьи къ гну къ моиси къ бѣратыи оу
мене бориса в животѣ нѣть какъ се г҃до много
попѣдалуєте и моими дѣтми

VYSVĚTLIVKY:

Ностасья (Настасья), Борис — jména týchž osob, které vystupují jako odesílatel a adresát v předcházejícím svitku č. 43.

Č. 53

Konec 13.—zač. 14. st.

поклонъ ѿ потра к марѣ
покосиле есмь пожню и ѿ
зерици оу мене сѣно ѿали
спиши списокъ с купнои
грамотѣ да пришли сѣмо
кудѣ грамота повѣде дать
ми розумно

VYSVĚTLIVKY:

ѡ потра — tvar vl. jména Petr (s odrazem přechodu e > o před tvrdou souhláskou, v severoruských nářečích patrně i v nepřízvučných pozicích);
шзерици = озеричи — obyvatelé osady Озерцы;
к марѣ, грамотѣ — gramatické tvary vzniklé vzájemným působením a-kmenů a ia-kmenů.

Č. 78

12. st.

+ вѣзми оу тимоще одиноу на десатѣ гривноу
оу вѣцина шоурина на конѣ псании ҳомоуть и во
же и оголове и попону.

VYSVĚTLIVKY:

вѣзми = возьми — záměna з s o a ѿ s e, hojně se vyskytuje v textech z období zániku jerů; původní pravopis by byl вѣзми;
оу вѣцина = Воицин = vlastní jméno;
псании = пъсанни = dosl. psaný, zde ve významu malovaný.